

# Pravice vojnih veteranov

## ORGAN, KI UREJA

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

## UVOD

Posamezne kategorije vojnih veteranov imajo pod pogoji Zakona o vojnih veteranih pravico do:

- ❖ veteranskega dodatka
- ❖ dodatka za pomoč in postrežbo
- ❖ letnega prejemka
- ❖ zdravstvenega varstva
- ❖ zdraviliškega in klimatskega zdravljenja
- ❖ brezplačne vožnje
- ❖ pogrebnine
- ❖ priznanja pokojninske dobe.

## KDO

Pravico do varstva ima vojni veteran, ki dopolni 50 let starosti ali je pri njem nastala trajna popolna izguba delovne zmožnosti, ne glede na te pogoje pa lahko uveljavi pravico do priznanja pokojninske dobe.

Vojni veteran lahko uveljavi pravico do:

- veteranskega dodatka (če delež prejemkov na družinskega člana ne dosega osnove za veteranski dodatek)
- dodatka za pomoč in postrežbo, če ga ne more uveljaviti po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
- letnega prejemka (če je vojni veteran s priznано pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1941 neprekinjeno do 15. 5. 1945, borec za severno mejo, vojni dobrovoljec, odlikovanec z najvišjim državnim odlikovanjem, organizator narodne zaščite)
- zdravstvenega varstva (plačilo zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja)
- zdraviliškega in klimatskega zdravljenja (če pristojna zdravniška komisija ugotovi, da je to zdravljenje utemeljeno oziroma potrebno za nadaljnje zdravljenje bolezni)
- brezplačne vožnje (če je vojni veteran s priznано pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1941 neprekinjeno do 15. 5. 1945, borec za severno mejo, vojni dobrovoljec, odlikovanec z najvišjim državnim odlikovanjem, organizator narodne zaščite), in sicer z avtobusom ali vlakom na ozemlju Republike Slovenije štiri krat na leto
- pogrebnine (Ob smrti vojnega veterana s priznано pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1941 neprekinjeno do 15. 5. 1945, borca za severno mejo, vojnega dobrovoljca, organizatorja narodne zaščite ali odlikovanca z najvišjim državnim odlikovanjem, lahko uveljavi pravico do pogrebnine oseba, ki oskrbi pogreb v višini, kot določa Zakon o vojnih veteranih. Oseba, ki krije stroške prevoza posmrtnih ostankov zgoraj navedenega umrlega vojnega veterana od kraja smrti do kraja pokopa (na ozemlju Republike Slovenije), ima pravico do povračila dejanskih stroškov prevoza.) in
- pokojninsko dobo.

## KJE IN KAKO

Zahteva za priznanje pravic po zakonu o vojnih veteranih se lahko vloži osebno pri referentu za področje vojne zakonodaje, v glavni pisarni ali pri svetovalcu za pomoč strankam pri pristojni upravni enoti (če ni bilo spremembe prebivališča, je to upravna enota, kjer je bila vložena zahteva za priznanje statusa vojnega veterana) ali se tej upravni enoti pošlje po pošti, razen zahteve za priznanje pokojninske dobe, ki se vloži pri pristojnem Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

## PRISTOJNI ORGANI

### Za politiko in razvoj:

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

### Za izvajanje:

upravne enote

### Pritožbeni (nadzorstveni):

#### **DODATNE INFORMACIJE**

Po izpeljanem postopku upravna enota izda odločbo o pravici. Zoper to odločbo je mogoča pritožba, ki se vložijo pisno ali da ustno na zapisnik pri upravni enoti, ki je izdala odločbo. Za odločbo o priznanju pravice do veteranskega dodatka in dodatka za pomoč in postrežbo pa je obvezna tudi revizija. O pritožbi in v reviziji odloča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve kot organ druge stopnje.

#### **PРАВNA PODLAGA**

Zakon o vojnih veteranih (uradno prečiščeno besedilo)

### **Nekaj konkretnih vprašanj in odgovorov MDDSZ**

#### **VPRAŠANJE**

Zanima me, koliko je v letu 2011 census na družinskega člana za pridobitev veteranskega dodatka, sem vojni veteran in sem star 56 let

#### **ODGOVOR**

Skladno z 42. členom ter prvim odstavkom 67. člena Zakona o vojnih invalidih znaša osnova za odmero invalidskega dodatka in družinskega dodatka 45% usklajene odmerne osnove iz januarja tekočega leta:

Osnova za ugotavljanje pravice do veteranskega, invalidskega in družinskega dodatka za določanje njihove višine znaša 494,80 EUR od 1.1.2011 do 31.12.2011.

Za izračun veteranskega dodatka se upoštevajo dohodki in prejemki, ki so viri dohodnine, kot tudi osebni prejemki, ki niso obdavčljivi, razen invalidnine, družinske invalidnine in dodatka za posebno invalidnost po tem zakonu ter dodatka za pomoč in postrežbo, prejemkov iz naslova rejnine ter oskrbe v tuji družini in otroškega dodatka.

Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji v 3. členu določa, da se transferji posameznikom in gospodinjstvom uskladijo dvakrat letno in sicer prvič v juliju mesecu z rastjo cen življenjskih potrebščin januar - julij tekočega leta in drugič v januarju z rastjo cen življenjskih potrebščin v obdobju julij - december preteklega leta po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije.

#### **VPRAŠANJE**

Mene zanima, če imajo vojni veterani vojne za Slovenijo kakšne pravice do denarnega dodatka, če izgubijo službo ne po svoji krivdi in pristanejo na borzi.

#### **ODGOVOR**

Vojni veterani lahko pri pristojni upravni enoti vložijo zahtevek za veteranski dodatek, vendar pravica ni podeljena avtomatično, ampak šele po ugotovitvenem postopku. Na višino veteranskega dodatka pa vplivajo prejemki upravičenca, njegovega zakonca in prejemki vzdrževanih družinskih članov.

#### **VPRAŠANJE**

Kdaj lahko vojni veteran vložijo zahtevo za priznanje pravice do zdr. varstva? Mora čakati na datum, ko dopolni 50 let starosti?

#### **ODGOVOR**

**Da. Pravice do varstva po Zakonu o vojnih veteranih ima vojni veteran, ko napolni 50 let ali je pri njem nastala trajna popolna izguba delovne zmožnosti.**

#### **VPRAŠANJE**

Kaj vse je potrebno, za ureditev zdraviliškega in klimatskega zdravljenja, ki je ugotovljeno in mi pripada, star sem 63 let, na koliko časa mi pripada, vsako ali vsako drugo leto.?

#### **ODGOVOR**

Zdraviliško in klimatsko zdravljenje ni pravica, ki bi vam pripadala avtomatično. Z vlogo in potrebno zdravniško dokumentacijo se obrnite na pristojno upravno enoto, ki bo zadevo predala zdravniški komisiji, ki ugotovi upravičenost vloženega zahtevka.

#### **Vprašanje**

Ko sem prejel izkaznico VV in vsa druga potrdila sem oddal na UE vlogo za plačilo dodatnega zdravstvenega zavarovanja. Potrdilo o priznanju statusa vojnega veterana imam od 01.12.2010. Na Upravni enoti so mi povedali, da bom oproščena plačila z mesecem julijem ali avgustom 2011, za nazaj (torej od decembra lani) se ne upošteva. Ali to drži? Hvala za odgovor.

#### **Odgovor**

V skladu z vojno zakonodajo, gredo pravice od prvega dne v mesecu po vložitvi zahteve.

#### **Vprašanje**

Kolikšen je trenutno največji znesek veteranskega dodatka?

#### **Odgovor**

Na podlagi 9. Člena Zakona o vojnih veteranih (Ur. list RS, št. 63/95, 108/99, 76/03 in 38/06 ter 59/06 - uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZVV-UPB2), je osnova za ugotavljanje pravice do veteranskega dodatka in za določanje njegove višine enaka osnovi za ugotavljanje pravice do invalidskega dodatka po Zakonu o vojnih invalidih: osnova za ugotavljanje pravice do veteranskega dodatka in za določanje njegove višine znaša 488,93 EUR od 1.1.2010 do 31.12.2010. Mesečni znesek veteranskega dodatka se določi v odstotku od razlike med osnovo in deležem prejemkov na družinskega člana. Za vojnega veterana s priznano pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1941 in 1942 neprekinjeno do 15.5. 1945, borca za severno mejo in vojnega dobrovoljca ter odlikovanca z najvišjim državnim odlikovanjem znaša 100% razlike. Za vojnega veterana s priznano pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1943 – pred 9.9.1943 oziroma 13.10.1943 neprekinjeno do 15.5. 1945 ter organizatorja narodne zaščite znaša 90% razlike. Za vojnega veterana s priznano pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1943 – po 9.9.1943 oziroma 13.10.1943 in od leta 1944 neprekinjeno do 15.5. 1945 znaša 80% razlike. Za ostale vojne veterane pa znaša 60% razlike med osnovo in deležem prejemkov na družinskega člana.

Najvišji znesek veteranskega dodatka znaša 488,93€ za vojnega veterana s priznano pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1941 in 1942 neprekinjeno do 15.5.1945 in odlikovanca z najvišjim državnim odlikovanjem . Za veterane iz vojaške agresije na Republiko Slovenijo v času od 26.6.1991 do 18.7.1991 pa znaša 293,36€ (60% od osnove za ugotavljanje pravice do veteranskega dodatka in za določanje njegove višine).

## Denarna socialna pomoč po predpisih o socialnem varstvu

### ORGAN, KI UREJA

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

### UVOD

Po Zakonu o socialnem varstvu se z denarno socialno pomočjo upravičencem zagotavljajo sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje. Šteje se, da je preživetje omogočeno, če so upravičencu zagotovljeni dohodki, ki so po plačilu davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost, v višini minimalnega dohodka.

### KDO

Vlagatelj, ki je:

- ❖ državljan Republike Slovenije in ima v Sloveniji stalno prebivališče ali
- ❖ tujec, ki ima dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in v Sloveniji tudi prebiva, lahko pridobi socialno pomoč, če:
- ❖ si ne more preživetja zagotoviti sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanja, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati, ali na drug način in
- ❖ nima dovolj sredstev za preživetje oziroma z lastnim dohodkom ne presega oziroma dosega minimalnega dohodka in
- ❖ nima premoženja oziroma prihrankov, ki dosega ali presegajo višino 60 osnovnih zneskov minimalnega dohodka in
- ❖ ni na njegovi strani podan krivdni razlog neutemeljenega zavračanja, opuščanja ali izogibanja aktivnostim, ki bi lahko oziroma lahko privedejo do zaposlitve oziroma do drugega načina izboljšanja socialnega položaja za njega ali njegove družinske člane.

### KJE IN KAKO

Vlagatelj vloži vlogo za denarno socialno pomoč na predpisanem obrazcu (obrazcu DSP za t. i. redno denarno socialno pomoč oziroma obrazcu IDP za t. i. izredno denarno socialno pomoč) na zanj krajevno pristojnem centru za socialno delo (glede na stalno prebivališče), in sicer po pošti oziroma osebno na centru za socialno delo v času uradnih ur.

### PRISTOJNI ORGANI

#### Za politiko in razvoj:

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

#### Za izvajanje:

centri za socialno delo

#### Pritožbeni (nadzorstveni):

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

### PREDVIDENE SPREMEMBE POSTOPKA

**1. 1. 2012 se začeta uporabljati Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/2010, 40/2011 - neuradno prečiščeno besedilo) in Zakon o socialnovarstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/2010, 40/2011), ki prinašata tudi spremembe pri uveljavljanju in pri zneskih denarne socialne pomoči ter novo enotno vlogo za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. Več o tem na spletišču Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.**

### DODATNE INFORMACIJE

**Višina minimalnega dohodka** posameznika oziroma posameznega družinskega člana se določi v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka, ki **v letu 2011 znaša 230,61 evrov.**

Če ste brez kakršnihkoli sredstev za preživetje, tako **od 1. julija 2011 denarna socialna pomoč**

#### **znaša:**

- ❖ **za samsko osebo oziroma prvo odraslo osebo v družini:** 1 osnovni znesek minimalnega dohodka oziroma **230,61 evrov**
- ❖ **za drugo odraslo osebo v družini:** 0,7 osnovnega zneska minimalnega dohodka oziroma **161,42 evrov**
- ❖ **za otroka,** ki so ga starši dolžni preživljati: 0,3 osnovnega zneska minimalnega dohodka oziroma **69,18 evrov.**
- ❖ Višina minimalnega dohodka **za enostarševsko družino se poveča za 30 %** osnovnega zneska minimalnega dohodka oziroma **69,18 evrov.**

Če imate dohodke, ki ne dosegajo zgornjih zneskov, se denarna socialna pomoč določi v višini razlike med minimalnim dohodkom posameznika oziroma seštevkom minimalnih dohodkov družine in lastnim dohodkom posameznika oziroma skupnim lastnim dohodkom družine.

Center za socialno delo lahko odloči, da se denarna socialna pomoč samski osebi ne dodeli ali se dodeli v nižjem znesku, za katero je mogoče sklepati, da ji je dohodek v višini minimalnega dohodka zagotovljen ali delno zagotovljen, ker:

- ❖ živi z osebami oziroma ji pri preživljanju pomagajo osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu, ali je njeno preživetje zagotovljeno na drug način (npr. skupno bivanje s starši),
- ❖ ima prihranke oziroma premoženje, ki ne dosega višine 60 osnovnih zneskov minimalnega dohodka,
- ❖ se najmanj 30 dni nahaja v bolnišnici ali drugi ustanovi, v kateri ji je zagotovljena celodnevna oskrba, in sama ni zavezana k plačilu ali je zavezana k delnemu plačilu stroškov.

Pristojni center za socialno delo lahko (prosti preudarek) samski osebi oziroma družini kot posebno obliko denarne socialne pomoči dodeli tudi izredno denarno socialno pomoč (na podlagi vložene vloge na obrazcu IDP), če se ugotovi, da se je samska oseba oziroma družina iz razlogov, na katere ni mogla oziroma ne more vplivati, znašla v položaju trenutne materialne ogroženosti oziroma v primerih, ko ima posameznik oziroma družina izredne stroške, na katere družina oziroma posameznik ni mogel oziroma znal vplivati, vendar morajo to biti stroški, vezani na preživljanje, ki jih zaradi nizkih dohodkov ne more pokriti.

Izredna denarna socialna pomoč se dodeli glede na potrebe samske osebe oziroma družine in se lahko dodeli:

- ❖ v enkratnem znesku, kadar gre za trenutno materialno ogroženost samske osebe oziroma družine (enkratne izredna pomoč),
- ❖ ali za obdobje, za katero se dodeli denarna socialna pomoč, kadar pristojni center za socialno delo ugotovi, da gre za materialno ogroženost, ki bo trajala več kot dva meseca (izredna pomoč).

Višina izredne denarne socialne pomoči mesečno ne more presegati višine enega minimalnega dohodka samske osebe oziroma družine, višina enkratne izredne pomoči pa v enem koledarskem letu ne more presegati višine dveh njenih minimalnih dohodkov.

#### **IZPLAČILA DENARNE SOCIALNE POMOČI**

V skladu s 34. členom Zakona o socialnem varstvu denarna socialna pomoč upravičencu pripada od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge.

Denarna socialna pomoč se v primerih, ko to zahtevajo okoliščine, izplača takoj. Zakon ne določa roka, v katerem bi moralo biti izvedeno izplačilo. Terminski plan izplačil določa tri mesečna izplačila.

Denarna socialna pomoč za tekoči mesec se izplačujejo praviloma v drugem terminu v mesecu.

Izplačilo pomoči ni odvisno od dneva izdaje odločbe, temveč od dneva vnosa vročitve v Informacijski sistem centrov za socialno delo. Pristojni organ vnese vročitev takoj, ko dobi potrdilo izvajalca poštnih storitev, da je bila odločba vročena. Vročitev mora biti zaradi systemske priprave podatkov o izplačilih

vnesena vsaj 11 dni pred datumom izplačila.

V primeru, da postopek v Informacijskem sistemu centrov za socialno delo ni dokončan pred rokom za pripravo podatkov o izplačilih, se izplačilo načeloma izvede s prvim možnim naslednjim izplačilnim dnevom v skladu s terminskim planom.

- [terminski načrt izplačil socialnih transferjev v letu 2011](#) (*povezava na spletišče Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve*)

#### **OPOZORILO: Dedovanje premoženja osebe, ki je prejela denarno socialno pomoč**

Zakon o dedovanju v 128. členu določa, da se dedovanje premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, omeji do višine vrednosti prejete pomoči. Ta omejitev se izvede tako, da postane del zapustnikovega premoženja, ki ustreza vrednosti prejete pomoči, lastnina Republike Slovenije - če se je pomoč financirala iz proračuna Republike Slovenije - oziroma lastnina občine, če se je pomoč financirala iz proračuna občine.

Če se dediči zavežejo povrniti vrednost dane pomoči Republiki Sloveniji oziroma občini, dedujejo vse zapustnikovo premoženje.

V prejeto pomoč se izmed pravic, ki jih financira Republika Slovenija, šteje denarna socialna pomoč.

#### **TAKSE IN DRUGI STROŠKI**

Takse ni.

#### **PРАВNA PODLAGA**

- Zakon o socialnem varstvu (uradno prečiščeno besedilo)
- Sklep o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji od 1. julija 2011
- Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS)

Vir:

Zakon o vojnih veteranih (Ur. list RS št. 63/1995– s spremembami)

Zakon o socialnem varstvu (Ur. list RS št. 3/2007 – s spremembami)

Spletne strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Podatke zbral in uredil Ivan Škulj, podpredsednik PVD Sever Ljubljana

Ljubljana, 20. 12. 2011